

Den delade patriotismen

En antropologisk studie om den upplevda patriotismen bland Stockholms eritreaner

C-Uppsats i Kulturanthropologi
Institutionen för Kulturanthropologi och Etnologi
Uppsala Universitet
Hösttermin 2018
Handledare: Arvid Lundberg
Författare: Aida Adem

Innehållsförteckning

1.INTRODUKTION	3
<u>1.1 SYFTE</u>	3
<u>1.2 HISTORISK KONTEXT</u>	4
<u>1.3 TEORI OCH TEORETISKA BEGREPP</u>	5
<u>1.4 METOD</u>	6
<u>1.5 ETIK</u>	8
2. ANALYS	9
<u>2.1 IDENTITET</u>	9
<u>2.2 KAMP OCH STRID</u>	11
<u>2.3 DEN YTTRE FIENDEN</u>	14
<u>2.4 UPPOFFRINGEN</u>	16
<u>2.5 VAD ÄR FRIHET?</u>	18
<u>2.7 SJÄLVSTÄNDIGHET OCH UTVECKLING</u>	21
3. SLUTDISKUSSION	24
'THE NATIONAL SYMBOL'	26
REFERENSER:	26
INTERVJUER:	28

1. Introduktion

Eritrea har beskrivits som en av världens hårdaste diktaturer. Landets president Isaias Afewerki har suttit i sin auktoritära roll sedan dess självständighet från Etiopien år 1993. Ekonomin har genomgått stora svårigheter med en lång historia utav krig och en obligatorisk värnplikt som i dagsläget har orsakat många ungdomars flykt från landet. Under de senaste 20 åren har presidenten fängslat politiker och journalister som har antytt någon typ av opposition och all självständig nyhetsmedia har stängts ner. Fundamentala mänskliga, sociala och medborgerliga rättigheter inskränks och ett systematiskt politiskt förtryck karakteriserar dagens regim. Makten är centrerad hos presidenten som även innehar rollen som överbefälhavare. Både den juridiska och den lagstiftande makten har försvagats och implementering av konstitutionen har upphävts. Bland eritreaner som har flytt landet och lever utanför nationens gränser existerar en genuin bekymran över de genomgripande kränkningar över medborgerliga-, politiska- och mänskliga rättigheter samtidigt som det även förekommer en nästan sekteristisk form av lojalitet till nationen och dess regim (Selassie 2003; Bereketeb 2009).

1.1 Syfte

När jag utförde studien upplevde jag att när det gäller den eritreanska diasporan i Stockholm ges intrycket av att det finns en generell dröm för den fria nationen och fred för dess folk. Samtidigt gavs intrycket att det förekommer en polarisering i förhållande till individers politiska ställning; de som är emot regimen kontra dem som är för. Självklart kan det även ses som ett bredare, mer integrerat politiskt spektrum för vissa. Mitt syfte med denna studie är att undersöka hur den eritreanska diasporan ter sig för svenska eritreaner i Stockholm. Jag har, genom utförda samtal, utgått från den enskilda individens upplevelse och förhållningssätt i ett försök av att erhålla en förståelse för det politiska klimat som omger studiens deltagare.

Min frågeställning är följande:

Vad anser Stockholms eritreaner vara grunden i idén om det eritreanska nationsbygget?

Hur påverkas deras identitet och patriotism av Eritreas historia av krig och internt förtryck?

1.2 Historisk kontext

Eritrea var först en del av Abessinien, nuvarande Etiopien, men blev en italiensk koloni år 1890. Efter att Italien förlorade i andra världskriget blev britterna Eritreas nästa styre. Under detta skifte kämpade Eritrea för sin självständighet men den brittiska ockupationen tog fäste och varade till 1952. De tre sista åren debatterades Eritreas framtid emellan USA, Storbritannien, Frankrike och USSR (Sovjetunionen). Skulle Eritrea gå med och bli en del av Etiopien? Ett förslag stöttat av USA som hade ett väldigt nära och aktivt samarbete med Etiopien, eller bör Eritrea delas upp då den muslimska nordvästra delen skulle bli en del av det brittiska Sudan och det centrala kristna området bli en del av Etiopien? Inte så förvånansvärt ville britterna föra detta förslag vidare. Eritreanernas egna ambition och vilja av att vara en självständig republik togs inte in i diskussionen och Eritrea fördes i federation med Etiopien, som en autonom stat men fortfarande under det Etiopiska kejsardömet. Detta stadiet varade i tio år. (Selassie 2003:11)

“How do you write a democratic constitution when Ethiopia was a feudal state and when there was no equal power relation between the two” (Selassie 2003:11). Den etiopiske kejsaren Haile Selassie underminerade den eritreanska ledningen vilket möttes av en hel del protest från den eritreanska sidan. Kejsaren svarade på detta med mer förtryck vilket i sin tur legitimerade och motiverade det eritreanska uppror ledd utav motståndsrörelsen ELF år 1961. År 1962 upplöste Selassie federationen och Eritrea tvingades istället att bli en etiopisk provins vilket inkluderade en ofrivillig goodiebag av Etiopiska lagar och institutioner. Denna annexion överträdde det internationella kontraktet inrättat av FN om Eritreas rätt att agera som en autonom stat. Detta blev bemött på så sätt att FN vände på blicken, Etiopiska samarbetet med USA uteslöt Eritreas rättigheter och OAU, (Organisation of African Unity), hade i princip att inte inskrida angelägenheter inom länder. Vilket lämnade Eritrea ensamt i Etiopiens isolering. (Selassie 2003:15)

De kommande decennierna bestod av en ständig kamp för Eritreas självständighet. Efter 30 år av strid tog kriget äntligen slut år 1991 och Eritrea fick sin officiella självständighet år 1993 (Selassie 2003:15). Men freden var inte en del av denna självständighet. 1998 startades de tvååriga gränskriget mellan Eritrea och Etiopien. Ett krig ansett så meningslöst att det har beskrivits som ”two bald men fighting over a comb” (Araia 2018). Landet och dess invånare levde i ett

---

sådant spänt klimat i väntan och i en beredskap för ett anfall att det ofta beskrevs som ett stadie av *no war, no peace*. Isaias Afewerki, Eritreas president som ledde nationen till deras självständighet med hopp för eritreaners frihet blev för många en opponent mot samma frihet. Detta beskriver Bereketeab som starten för det Eritrea som vi vet om idag (Bereketeab 2009:12). År 2018 var ett markant skifte inom den eritreanska politiken. Med det fredsavtal som signerades av både den eritreanska presidenten och den etiopiske premiärministern i början av juli utgavs nytt hopp för eritreaner inom liksom utom landet. Detta har setts som ett slut av 'the state of war' av bland annat minister Yemane Gebre Meskel (Igunza 2018). I november under samma år lyftes FN de sanktioner som infördes år 2009 med uttalandet att det inte hade funnits bevis för den påstådda motiveringen för sanktionernas implementering (BBC 2018).

1.3 Teori och teoretiska begrepp

Diaspora är en benämning som ofta används för att beskriva en grupp av migranter som lever i ett annat land än sitt ursprungsland men som fortfarande är länkade till det. Begreppet har använts allt oftare i forskning men också i den politiska debatten om sambandet mellan utveckling och migration. Det tillskrivs en väsentlig roll för bland annat integration, utveckling, spridning av kunskap mellan nationer samt återuppbyggnad av länder som befinner sig i en postkolonial kontext (Olsson 2016). Begreppet kom upp i mitt fält först när en del av mina informanter använde diaspora för att benämna och beskriva den situation de lever inom och hur de förhåller sig till Eritrea.

Patriotism definieras enligt Cambridge Dictionary som "the feeling of loving your country more than any others and being proud of it" (Cambridge Dictionary). En beskrivning som passar bra med mina deltagares uttryckta känslor.

Jag valt att utgå min teoretiska diskussion bland annat från olika analyser kring människors historiemedvetande. Historien och dess olika tolkningarna är även något som spelar stor roll när det gäller den nationella och etniska identiteten. Thomas Hylland Eriksen diskuterar i *Ethnicity and Nationality* (2007) hur dessa två aspekter fungerar i interaktion med omgivande sociala förhållanden. Han redovisar exempelvis hur identitetsskapandet verkar i samband med olika föreställningar om nation och etnicitet. Hur den subjektiva identiteten är intrasslat med politiska

---

processer som leder till en förhandling av den sociala identiteten. Utifrån detta perspektiv är historiemedvetandet en del av den politiska process som inte endast spelar roll för individen, utan även gruppen och den upplevda gemenskapen.

I Tony Judts kapitel Familial Socialism: Political Marxism i *Thinking the Twentieth Century* (19) redovisas kommunismens olika röster parallellt med den marxistiska debatten. Från detta kapitel har jag använt mig av den marxistiska förståelsen av historia och historiens givna roll i kommunistiska samhällen, vilket är relevant för min uppsats eftersom många av mina informanter formats av Eritreas kommunistiska styre. Judts text är påverkad av Arthur Koestlers analyser, vilka är ännu en källa i denna studie. I Koestlers kapitel i *The God that failed* (1949) framförs en diskussion kring hur människan skapar ett aktörskap när man förhåller sig till historien. Ett sätt, vilket han menar definierade hans tids marxism, var att distansera händelser från personligt ansvar och att hålla vissa aspekter objektiva. Historien blir på så sätt en mäktig aktör som ensamt har förutbestämt samtida förhållanden och förblir en ständig drivkraft. Människor har enligt denna historiesyn inget eget aktörskap, de har bara att välja mellan att försinka och påskynda en oundviklig historisk process.

Hannah Arendt har även bidragit till denna diskussion men från en annan utgångspunkt. Arendt har i sin diskussion kring totalitära samhällen och *the greater and lesser evils* visat på hur en föreställning om ”den stora uppoffringen” är viktig för hur människor förhåller sig till historien och det samtida samhället. Arendt lyfter fram och problematiserar hur man i alla typer av samhällen rättfärdigar vissa *evils* genom att benämna dem som uppoffringar och med det ge dem mening och värde (1951). Detta redogörs i Arendts användande av metaforen *you can't break eggs without making an omelette*; med all uppoffring måste det komma en stor belöning.

1.4 Metod

Jag har valt att använda mig av innehållsanalys (Hsieh and Shannon 2005) som ett verktyg för att studera hur den eritreanska patriotismen ter sig, vilket jag hoppas beskriver en kontext som mina deltagare känner igen sig inom. Genom denna metod har jag låtit kategoriseringar och teman ta form utefter den data som har producerats utav mina interaktioner med deltagarna. När jag väl kom ut till mitt fält verkade dessa interaktioner i form av samtalsintervjuer som var omkring en

---

timme långa. Dessa var inledda av öppna frågor och fördjupningen av ämnet leddes utefter det som kom upp under samtalets gång. Genom denna metod täcktes en mer omfattande helhet av deltagarnas förhållning och uppfattning av ämnet, vilket jag sedan bröt ner till specifika tematiseringar. Jag hoppas även att analysen och strukturen bär på deltagarnas röster, på så sätt att denna metod möjliggör det för deltagarna att dra sina egna kopplingar och tolkningar när de förmedlar det empiriska materialet. På så sätt frigör denna metod oss en bit från antropologins etnocentriska dilemma genom ett undvikande av egna spekulationer och påståenden utan värdiga belegg. Min analys och mitt val av de teoretiska ramverk som jag har implementerat är inspirerade och influerade utifrån de definitioner och identifikationer som har visats i empirin. Detta medför en bredare förståelse för den emiska verkligheten (Hsieh and Shannon 2005:1279–1281).

Min empiri är baserad på de intervjuer som utfördes. Det första samtalet var med Milan, en man som flydde Eritrea som ung på grund av kriget och har länge varit aktiv i det eritreanska föreningslivet i Stockholm. För honom är den eritreanska enheten och gemenskapen i diasporan det viktigaste och det han jobbar aktivt kring. Enligt Milan är det viktigt att gruppen hålls ihop för att stärka nationen och uttrycker därför stöd för sin regering och sin president (Intervju 1). Mitt andra samtal var med Adeel, han flydde landet när han var 14 år och blev väldigt snabbt politisk aktiv i kampen med ett starkt marxistiskt förhållningssätt. Han var som ungdom aktiv i ELF medan han studerade i Sudan och sedan Syrien. Idag är han väldigt engagerad i frågor om fred i Afrikas horn och utgår från ett regionalt perspektiv. Adeel ställer sig väldigt kritiskt mot regimen och den eritreanska presidenten och menar att de är det huvudsakliga hindret för Eritreas fred och frihet (Intervju 2). Min tredje deltagare Dafna är ca tio år yngre de resterande nyckelinformanterna. Hon flydde inte från kriget utan lämnade Eritrea under tidigt 90-tal. Hon ser sig själv inte som politisk aktiv. Dafna har en stark medvetenhet över sin nuvarande position som eritrean i Stockholm och relativiserar denna position genom att inte göra sig anspråk på den situation som den eritreanska befolkningen lever inom och menar att hon inte kan veta om de omständigheter som hon inte lever inom. Hon betonar att medans hon lever i Sverige vet hon inte hur det är att leva i Eritrea. Dafna väljer att blint utgå utifrån vad hennes syster, som lever där, tycker och tänker. Då Dafna inte såg sig själv vara en stark regimhängare uttryckte hon ingen kritik mot dem heller och hänvisade till sin syster som inte hade uttryckt någon kritik mot den sittande ledningen (Intervju 3). Min fjärde deltagare Najaah valde som 15 åring att gå med i

---

kriget mot Etiopien. Efter tre år valde hon att lämna sin plats och fly. Hon såg detta som en punkt där hon lämnade den politiska aktivismen bakom sig. Idag ställer hon sig starkt emot den eritreanska presidenten och hon följer det som sker i Eritrea genom bl.a. olika nyhetsmedier. Hon drömmer fortfarande om ett fritt Eritrea (Intervju 4). Mitt femte möte var med Yonas Manna Bairu, den eritreanska ambassadören i Stockholm. Han deltog i studien som offentlig aktör och gavs därför ingen pseudonym (Intervju 5). Utöver dessa fem nyckelinformanter hade jag även ett gruppsamtal med ytterligare sex personer (Intervju 6). Från detta möte fick jag en bredare inblick i fenomenet och en bekräftelse av att det som tidigare hade nämnts är delade uppfattningar bland Stockholms eritreaner. Min studie utgår inte lika ingående och fördjupat utifrån detta möte utan referenser kan komma för att stärka en tidigare uttryckt känsla eller tanke.

1.5 Etik

Några av mina informanter har jag känt sen tidigare; vissa har varit bekanta, andra väldigt nära familjevänner. Detta är ett aktivt val som jag har tagit. Det har givit mig möjligheten att komma närmre mitt fält. Det bidrog även till en jämnare maktbalans i min relation till fältet, att jag känner deltagarna men att de också känner mig och detta hoppas jag bidrog till en större trygghet. Förhoppningsvis bidrog det även till en viss typ av tillit i att jag var tidigare bekant till de tankar och känslor som de delade med sig, med en viss förförståelse till vart de kommer ifrån. Jag är även mån om att oavsett hur förbered jag än må ha varit, oavsett hur mycket jag läste på om den eritreanska historien kunde jag inte fullt förstå mina informanter. Då jag endast läst om den historia som de tidigare hade levt. Min personliga relation till fenomenet gav på så sätt en alternativ ingång till fältet. Slocum beskriver antropologens position genom att förklara antropologer som subjektiva individer som studerar andra subjektiva individer. Vi kan därför inte utesluta oss från ekvationen. Genom att vi väljer att utgå efter ett visst syfte, att följa en viss riktning, väljer vi att ställa vissa frågor och med det utesluta andra. De val som vi tar frodas ur den kontext antropologin och antropologen verkar inom (Slocum 2017[1975]:338). Mitt val av att intervjua individer som jag känner till sen tidigare har bidragit till en djupare relativitet och har hjälpt mig att spricka bilden av en neutral och objektiv forskare. Jag har tvingats att hela tiden vara medveten om hur även jag är ett subjekt i fältet och jag har därmed på olika sätt försökt använda det som ett verktyg för att ta mig djupare in i det.

Enligt American Anthropology Association har antropologer en skyldighet att ha hänsyn till den maktbalans som uppkommer mellan forskare och (intervju)deltagare, att man har hänsyn till skillnader, restriktionerna, avsikter och förväntningar som förekommer inom alla typer av interaktioner (AAA 2012). Under mitt fältarbete inleddes varje möte med att jag presenterade mig själv, mitt ursprung samt min relation till fältet. Jag följde detta med att presentera min studie och dess syfte. Slutligen frågade jag om de var okej med att samtalet spelades in. Jag framförde min motivering att en inspelning av vårt samtal bidrog till en mer sanningsenlig representation av empirin. Jag informerade dessutom på vilket sätt studien och dess empiri kommer att presenteras. Detta följdes med en försäkran om att inga övriga uppgifter, som namn exempelvis, är nedskrivna. Här var det väldigt viktigt att behandla ämnet med stor försiktighet då jag var mån om det politiska klimatets sensitivitet.

I ett fält bestående av komplexa rättigheter, ansvarstagande och engagemang är konflikter och andra hinder oundvikliga. Antropologer har ett ansvar för dess hantering och måste därför vara villiga att utföra vissa etiska val och vara beredda på att klargöra dess antagande, fakta och reflektioner (AAA 2012). De största svårigheterna under studiens process var de uppkommande begränsningarna. På grund av de givna förhållanden som jag arbetade inom blev det en utmaning att försöka täcka en bredare uppfattning av fenomenets komplexitet. Jag tog exempelvis beslutet att exkludera kategorierna religion, folkgrupp och klass i min analys då jag insåg att ämnet var för stort för att inkludera alla dessa aspekter. I mitt försök av att förhålla mig till dessa begränsningar valde jag att med empirin och de tillämpade teorierna redogöra en fördjupad analys i hur fenomenet ter sig, med en beskrivande metod som ledmotiv.

2. Analys

2.1 Identitet

“Vad betyder Eritrea för dig?”

I början av varje intervju ställde jag frågan, ‘Vad betyder Eritrea för dig?’ och svaren var desamma. Eritrea beskrevs som ens kött och blod, ens moder, ens familj och ens hemland. Det

---

återkommande nostalgiska temat betonade barndomens betydelse, dess minne och förankring i det hem som man tvingats lämna. Det har lämnat ett tomrum samtidigt som det uttrycks vara ens helhet. Ett land så djupt älskat oavsett dess yttrade brister och problem, där man under en viss tidpunkt har upplevt trygghet, samtidigt som man var omgiven av oro (Intervju 1;3;4;5;6). “Jag gillar mitt land. Jag behöver inte vara engagerad i politiken. Jag är eritrean. Jag är stolt eritrean. Så är det bara. Jag älskar mitt land, själva klimatet och allt. Som sagt är mina rötter därifrån. Jag älskar landet.” (Intervju 3)

För många slutade inte utformningen av den eritreanska identiteten när de väl kom till Sverige. Eriksen skriver i *Ethnicity & Nationalism* att personliga identiteter är intimt sammanknutna med politiska processer och att sociala identiteter är i en ständig förhandling. Han uttrycker även att det särskiljande draget inom nationalism är per definition dess relation till staten (Eriksen 2007:11). Den eritreanska ambassadören i Stockholm förklarade under våran diskussion att under krigets gång var det många eritreaner som flydde på 1980-talet. När en del av dem kom till Sverige ansågs de vara etiopier och inte eritreaner för att Eritrea officiellt sett fanns inte. De blev alltså registrerade som etiopier av de svenska myndigheterna. Han berättade även hur han personligen var engagerad i den eritreanska frihetsrörelsen och hur det var betydande när han äntligen fick äga ett pass som gav ett erkännande till den officiella eritreanen efter Eritreas självständighet. Processen av erkännande och formalisering bestod av en övergång från att formellt vara etiopier till eritrean genom de svenska skattemyndigheterna och folkbokföringen. Idag betonar de eritreanska myndigheterna vikten av den eritreanska identiteten och dess tillgång genom det dualistiska medborgarskapet. Ett möjliggörande för individer att både vara svenskar och eritreaner utefter ens egen behaga, en frihet utav val. Den eritreanska etniciteten blir fast sammanknuten till den eritreanska nationalismen. Eriksen förklarar att en nationalist anser att de politiska gränserna bör ligga parallellt med de kulturella (Eriksen 2007:14). Den eritreanska ambassadören uttryckte hur det dualistiska medborgarskapet innefattar ett dualistiskt ansvar, att man inte kan kalla sig för eller vara eritrean utan att fullfölja ens obligationer som medborgare. Ett av dessa ansvar är den eritreanska skatten. (Intervju 6).

Liksom hur erkännande och legalisering av den eritreanska identiteten görs i den formella kontexten, uppstår det även sociala mekanismer för att forma den eritreanska identiteten i det svenska vardagslivet. I en diskussion med Dafna berättar hon hur hon ständigt blir påmind över

---

sin eritreanska identitet när frågan ‘vart kommer du ifrån?’ ställs. Hur hennes hudfärg och utseende sätter henne i kontrast till hennes svenska kontext och hur detta är något som inte bara hon lever med, utan även hennes barn som är födda och uppväxta här. Hon uttrycker även hur gärna hon vill att barnen ska känna en tillhörighet till och trygghet i Sverige. Att Sverige är deras land och även hur den eritreanska identiteten förmedlas genom t.ex. maten och språket i hemmet (Intervju 3).

Gruppen är en annan viktig aspekt inom den eritreanska identiteten. Eriksen påpekar att den etniska identiteten har grundläggande betydelse för individen där tillhörighet och lojalitet mot den etniska gruppen skapas och upprätthålls (Eriksen 2007:78). Detta är något som visades under mitt samtal med Dafna förklarade varför hon valde att ibland närvara på event organiserade av eritreanska (politiska) föreningar i Stockholm även fast hon inte såg sig själv som aktiv eller engagerad, “Jag vet inte om det är rasistiskt, men det är en härlig känsla att man träffar sitt land. Alla har samma färg, man pratar samma språk, man dansar, man lyssnar samma musik allihopa.” Hon la betoning på att det handlade om samhörigheten. Att även om hon inte har kompisar eller är en del av föreningen var hon där för sitt folk. En plats där hon känner sig bekväm, en plats där ingen påpekar eller tittar snett.

- Om jag är finkladdad eller om jag har dåliga kläder. Det är ingen som anmärker.
- Känner du att det finns en jämlikhet bland folket?
- Jag tror att det handlar om tillhörigheten.

(Intervju 3)

2.2 Kamp och Strid

“Destruction is creative, while preservation becomes destructive. The great shall be small, and present truths are doomed to perish as past illusions” (Judt 2012:88).

Diskussionen kring Eritreas historia och dess kamp är en central pelare hos deltagarnas känsla av identitet och patriotism. När jag ställde min öppningsfråga ”Vad är Eritrea för dig och hur förhåller du dig till den eritreanska identiteten?” förklarade Adeel sin relation till den eritreanska diasporan och dess bakgrund. Adeel lämnade landet när han var 14 år gammal som flykting till

---

Sudan vilket han ansåg gör det svårare att förhålla sig till landet på ett konkret sätt. Samtidigt ansåg han sig vara en av dem som har uppfostrats politiskt under frihetskampen i Eritrea. I Sudan började ett sökande, ett sökande efter svar på frågorna ”varför kämpar vi som eritreaner och varför är kampen så viktig för oss? Varför offerar vi för att befria Eritrea från Etiopien? ”. Fascinationen kring dessa frågor i samband med Adeels engagemang i den vänsterorienterade ELF (Eritrean Liberation Front) styrde sökandet gentemot Karl Marx, Lenin och Sovjetunionen. För Adeel var kampens betydelse starkt kopplat till socialismen och kampen mot imperialismen (Intervju 2).

I ett samtal med Najaah nämnde hon att under krigets gång uppmanade sånger ungdomar att *vakna* och *kämpa* för Eritreas självständighet och hur det blev en ingång till att hon blev aktiv i rörelsen, i skuggan av det koloniala styret. Där ställdes frågan ‘för vem ska man kämpa?’ Svaret var tydligt; för Eritrea som nation, för den eritreanska identiteten. När hon var 15 bestämde hon sig för att ta sig till kriget. “Vid gränskontrollen betalade man lite extra pengar för att bli förbi släppt, du säger inte att du ska ut och kriga utan du kan säga att det var någon som dog där och att man vill gå till den begravningen” (Intervju 4). Både Adeel och Najaah hade reflekterat kring kampen och dess innebörd. Koestlers uttrycker i *The God that Failed* hur det föds en utopi ur kampen och stridens meningsskapande. En utopi skapat genom revolt mot ett förorenat politiskt klimat (Koestler 1949:16). Vad är utopin i denna kontext? Ett erkännande av Eritrea som en självständig nation? Det förlovade landet föds ur striden mot Etiopien och som ett motsvar till Etiopiens givna aktörskap som den yttre fienden.

Kampens meningsskapande görs med en betydande medvetenhet och kunskap om historien. Att veta sin historia, veta om sin kamp är centralt i den eritreanska diasporan. Historien ger en vägledning och bekräftelse för den eritreanska kampen. Med historien på sin sida vet man att man är på rätt väg, utan den går det inte (jmr. Koestler 1949:3). I Najaahs minnen från kriget visades hur historien gav kampen mening och ära. Det var några städer som redan hade blivit fria från Etiopien när Najaah tog sig fram till krigszonen. Detta blev ytterligare motivation till att ta del av striden, att hinna ta del av äran innan hela landet blev fritt. Äran av att man har gjort något för sitt folk och sitt land. I sin återberättelse betonade hon hur den tuffaste perioden mellan Etiopien och Eritrea var mellan år 1978–79. ‘*Det var så mycket krig*’. Najaah mindes tillbaka till hur hon bar första hjälpen på ryggen samtidigt som hon bar på det egna vapnet mellan händerna.

Hon gick ut till kriget där det behövdes, och när det var lugnt hjälpte hon civila som levde inom de svåraste situationerna (Intervju 4). Judts menar att det finns en uppfattning att med historien på ens sida väntas framsteg i ens riktning och att den mänskliga integriteten och harmonin görs tack vare dess intensitet (Judt 2012:88). Med den eritreanska historien som grund i den eviga kampen väntas ett fritt Eritrea. Den eritreanska integriteten och dess ära föds ur stridens intensitet, bekräftad av historien, och bidrar till en romantisering av kampen och dess meningsskapande.

Den delade uppfattningen om kamp och kampens betydelse lever starkt kvar i hur Sawa motiveras vara en viktig del av nationen Eritrea, men det uppstår även skilda åsikter. Sawa är en obligatorisk militärtjänst som utförs sista året i gymnasiet för vissa, för andra kan det bli en förlängd tidsperiod (Intervju 4; Intervju 5). En av deltagarna under en gruppdiskussion berättade att det var just denna militärtjänst som hade motiverat sitt val i att fly (Intervju 6). Den eritreanska ambassadören beskrev Sawa som ett verkställande för likvärdiga villkor för landets invånare. Han beskrev det som ett center för utbildning och en alternativ karriärmöjlighet (Intervju 5).

“No one is left behind. The high grades will allow you to enter into college and if your grades are lower you will end up in vocational training and other types of training that will give you an opportunity for getting an education. That will give you a job. And that is for everybody, wherever you come from. The most remote are village plus the cities and all that are treated equally in this school”.

Najaahs beskrivning av Sawa var något annat än en tillgång till en hållbar framtid. Hon beskrev det som en militärtjänst utförd i 20–25 år som lämnar landets ungdomar utan några framtidsmöjligheter, ordentliga jobb eller lön (Intervju 4). Trots de skilda åsikterna kring Sawa stod den eritreanska ambassadören fast vid att det är en nödvändighet. Inte endast ekonomiskt- och utbildningsmässigt, utan främst för att kunna försvara landet som alltid har varit under hot från utomstående aktörer (Intervju 5). Sawa blir en institution som reproducerar idén om en kamp för nationen Eritrea. Sawa visar på hur man förhåller sig till historien samtidigt som historien visas i hur man förhåller sig till Sawa och i allt detta lever kampen vidare. Tolkningar av historien blev viktiga i rättfärdigandet av processen av att stärka och vidmakthålla den nationella identiteten (Eriksen 2007:78). Från min diskussion med Milan och med den

---

eritreanska ambassadören beskrevs Sawa som en nödvändighet, något som värderas inom landet (Intervju 1; Intervju 5). Hannah Arendt nämner i *The Eggs Speak Up* hur de element som ofta fördöms och förkastas i vissa samhällen bar sin härkomst från mer respekterade och 'passande' traditioner som i sig alltid har funnits i hanteringen av konflikter mellan folk och samhällen (Arendt :278). Detta är ett argument som fördes fram av både Milan och den eritreanska ambassadören. Milan menade att den bedömning om Eritrea som har förts av västvärlden är baserad på en dubbelmoral. Han menade att militärtjänst inte är något nytt och går att hitta i andra kontexter, hos andra mer *respekterade* länder. Problemet ligger i att man väljer att kritisera vissa länder och inte andra. Milan uttryckte även en generell acceptans för de befintliga omständigheterna i Eritrea. En attityd av att krig och dess misär är förödande men det sker, liksom att "Visst är vår ledare lite hård, men han är vår. Det är vad vi har" (Intervju 1). På så sätt tas en del ansvar och agens från den sittande ledningen och historien görs till den centrala aktören. Den samtida kontexten determineras utifrån den koloniala aspekten i den eritreanska historien och med historien på sin sida lovas framsteg. Det man kan se är att med historien som huvudaktör rättfärdigas regeringens politik (jmr. Koestler 1949:3), men med den objektiva skulden kvarstår ändå subjektiva offer (Arendt :276). I Najaahs uttal framförs det tydligt hur det ändå är en själv som gräver gravar oavsett historiens givna roll (Koestler 1949:16).

2.3 Den yttre fienden

- Vad känner du var centrum för den här kampen? Iallafall för dig. Vad var drivkraften för kampen för nationen Eritrea?
- Att få vara en fri människa, ett fritt land, utan att behöva vara rädd. Utan att behöva få den här ångesten.

(Intervju 4)

Enligt Eriksen är föreställning om ett gemensamt ursprung avgörande för den eritreanska identiteten, och det förflutna används för att ge mening åt nuet (Eriksen 2007:78).

Etiopien intog rollen av fienden och förtryckaren. Detta har visat sig vara centralt för den eritreanska identiteten och patriotismen. Adeel berättade hur han personligen vittnade etiopiska

---

soldater bränna ner byar och hur de dödade civila eritreaner i hämnd på de eritreanska gerillasoldaterna. Adeel berättade hur Etiopien motiverade detta med att "Det är ni som omfamnar dem. Det är ni som ger dem näring på alla möjliga sätt" (Intervju 2). Även Dafna drog en koppling mellan den nationella kärleken och den förödande historien. Styrkan och stoltheten av den eritreanska identiteten och nationalismen har fått sitt ursprung från det etiopiska förtrycket. Hon berättade att hon tidigare upplevt att det ansågs vara fullt att vara eritrean, att det var något som kunde leda till att man hamnade i fängelse eller blev mördad på gatan. Hon berättar även hur detta har lett till den starka enheten som har försett Eritrea under kriget. Dafna mindes även det etiopiska förtrycket i dess institutionaliserade form. Hur amharingan var det officiella språket och hur den etiopiska nationalsången var det som man skulle hylla. Idag kan Dafna inte läsa och skriva på tigrinja (det nationella språket i Eritrea). Tigrinja och lärandet av dess skrift och läsning i Eritrea har för henne blivit en symbolisk befrielse (Intervju 3).

Under det 30 långa kriget mellan Etiopien och Eritrea skedde stora förändringar inom Etiopien. Etiopien som tidigare var ett feodalt styre med Haile Selassie på tronen hade efter en dramatisk statskupp övergått till en marxistisk regim. Denna inre politiska förändring gav en betydlig påverkan i hur Etiopien blev som aktör för många eritreaner. Adeel, som hade förhållit sig till Eritreas kamp utifrån en ideologisk världssyn hade tolkat situationen på så sätt att kampen mot Etiopiens förtryck lades parallellt med kampen mellan imperialismen och marxismen. Utifrån detta förhållningssätt behöll Etiopien rollen som den yttre fienden i kampens betydelse, men vad hände med kampen när den nya Etiopiska militärregim ställs jämsides med marxismen? För Adeel blev det tydligt att det hela handlade om politiskt maktspel och inte ideologiska värderingar. Förtrycket skedde i allians med USA och Israel under Haile Selassies feodala styre liksom i samarbete med Sovjetunionen och dess allierade länder under Mengistu Haile Mariams kommunistiska regim. Enligt Adeel var den etiopiska militärregim som även förtryckte sitt egna folk inte av äkta marxistisk anda. Han uttryckte även att Sovjetunionen styrdes av ambitionen av att ha fäste i Afrikas horn och inte av att lösa problematiken och den ideologiska orienteringen som de ansåg sig ha (Intervju 2). Arendt för argumentet att kommunistiska utföranden och upplevelser knappast är infiltrerade av marxistisk ideologi och uppfyller därav knappast marxistiska kriterier (Arendt :277). Adeel förde ett liknande argument när han uttryckte att det kan ha funnits marxistiska element men att ideologin inte var där. Oavsett de inre förändringarna

---

i Etiopien var det tydligt att Etiopien förblev en aktör av förtryck, en fiende som Eritrea behövde bekämpa.

2.4 Uppoffringen

Arendt nämner hur storhet är något som folk tror sig endast kan nås med en storslagen uppoffring. Det har länge funnits en tro om att rättvisa endast kan åstadkomma genom den största uppoffringen av människoliv. *“You can’t make an omelette without breaking any eggs”*. I världshistorien kan man se att det som har haft en strävan av att nå storhet har alltid krävt och mottagit stora uppoffringar (Arendt 1951:276). Under striden mot Etiopien uppstod det en uppdelning inom den eritreanska gerillarörelsen. Det resulterade till två politiska grupper EPLF, Eritrean People's Liberation Front och ELF, Eritrean Liberation Front. Denna uppdelning försvårade en redan väldigt svår situation för många. För Najaah bidrog det till ett ytterligare krig inom ett krig. Hon förklarade hur hon hamnade i en situation som hon inte var beredd på. Hon betonade att det fanns ett skifte från att man gick in med moralen av att man ska kämpa, att man ska betala sitt liv, att man gör allt för sitt egna land till den verklighet som väntade henne. Najaah berättade att efter att hon hade gått igenom mycket och sett så mycket hamnade hon i en brytningspunkt. Hon uttryckte hur hon gick ut till kriget i beredskap i att bekämpa fienden men hur vapnet inte lyfts mot en fiende, utan att det istället lyftes mot sitt egna folk. *“Till sist var det så sorgligt”* (Intervju 4). Arendt lyfter fram konsekvenserna av att betrakta sitt folk som en uppoffring och menar att i slutändan spelar det ingen roll vare sig omeletten blir till. Om man har haft en lång karriär inom produktionen av brutna ägg, krävs det en hel del *mänsklig kraft* för att rädda en från att bli en bruten man (Arendt 1951:278). Efter tre år i ett tufft krig och efter tre år av brutna ägg lämnade Najaah kriget bakom sig (Intervju 4).

Uppoffring är även något som kom upp på tal under samtalet med den eritreanska ambassadören. Han lyfte fram att stor del av Eritreas befolkning hade offrat sina liv för Eritreas befrielse och hur detta är ett ansvar för de som är kvar vid liv. Denna uppoffring har satt sina djupa spår i den eritreanska patriotismen (Intervju 5). Många kände att allt lidande och alla uppoffringar måste ha en mening; en känsla som Arendt metaforiskt har beskrivit som: *You can’t break eggs without making an omelette* (Arendt 1951:275). Den eritreanska ambassadören förklarade hur alla låtar

---

liksom historien är baserade på frigörelsens blodiga verklighet. Under vårt möte ställde jag frågan ifall den eritreanska befolkningen har fått sin frihet? På det frågan svarade han med att betona martyrerna och deras betydelse. Hur de är begravda men inte bortglömda och hur detta hålls till liv genom att hylla och högtidlighålla (Intervju 5). Uppoffringen har genomförts vilket garanterar en omelett: Eritrea måste naturligtvis ha uppnått någon typ av stordåd med det blod som har spillts. För Najaah blev detta påstående mer av en fråga då hon betonade att man har förlorat så många ungdomar. Den eritreanska befolkningen gick igenom ett intensivt krig som de fick betala ett dyrt pris för och denna uppoffring, menade hon, har än idag lämnat folket med en känsla av tomrum och otillräcklighet. Najaah uttryckte även hur hon vill det bästa för sitt egna folk och land. Tron om uppoffringens betydelse och det som skall komma näst har inte släppts men målet är ännu inte nådd. "För att få den här friheten har vi betalat med livet av många ungdomar. Det är nästan en hel generation som försvann i det här kriget. För de som har betalat sina liv, för de som är våra martyrer, vill man se resultatet." (Intervju 4).

Vad händer när Etiopien upphör sin roll som den yttre fienden? Med ett aktivt samarbete mellan de två nationerna har Etiopien gått från att vara en tydlig yttre fiende till en faktor för Eritreas nya möjligheter och tillgångar. Idag kan man se hur historiens roll och dess utspelade uppoffringar bär stor betydelse i hur individer förhåller sig till dagens Eritrea, men dessa betydelser kan även skilja sig åt. Historien är fortfarande en huvudaktör i den hedrade uppoffringen men med komplikationer inom gruppen är kampen inte lika given längre. Efter uppdelningen mellan ELF och EPLF, och efter Isaias positionering som president har kampen gått från att ha en tydlig yttre fiende till att den har vänt sig inåt. Konflikten mellan ELF och EPLF har, enligt Adeel, satt sina spår i dagens politiska klimat som menade att de som tidigare var med i ELF står idag mot presidenten (Intervju 2). Milan försöker än idag fortsätta stärka den eritreanska gemenskapen och enheten. Han har länge varit aktiv i föreningslivet i Stockholm och vill att det ska finnas en församling för alla eritreaner oavsett de olika politiska uppfattningarna och ambitionerna. En samlingsplats i den eritreanska diasporan. Det viktigaste för honom är enhet. Detta gällde även i hur han förhöll sig till den eritreanska befolkningen och regimen. "Det här är min regering, det här är min ledare. Jag kommer stötta den oavsett". En stund senare uttryckte han, "Jag är inte för min regim, jag är inte för hans grupp". Detta var svar på frågan ifall det fanns utrymme att öppet kritisera det som sker inom landet av den sittande regimen

---

(Intervju 1). Denna motstridighet visar kampens komplexitet i dess betydelse. I slutänden kommer Milan göra det som anses vara bäst för nationen, att stärka den eritreanska enheten.

Arendt för argumentet att med en kollektiv överenskommelse i historiens aktörskap erbjuds en acceptans för det rådande politiska klimatet och att detta försvårar framförandet av tidigt moraliskt motstånd mot totalitära ageranden (Arendt 1951:277). Med den tidigare överenskommelse om Etiopien som yttre fiende var kampens betydelse i enhetlig med en tydlig föreställning av nationen Eritrea, men detta har förändrats med tiden. För många eritreaner fortsätter presidenten med brytande av äggen, men utan syfte. För Adeel och Najaah har uppoffringen inte givit den omelett som de ännu väntar på. För Milan och Dafna är historien den mest kraftfulla aktören med allt ansvar för den smärta och uppoffring som har betalats, men också med ett löfte (Intervju 1;2;3;4). Äggbrytandet blev på så sätt en opersonlig angelägenhet där historien är den som utför allt brytande (jmr Arendt). Vem har då rätten att utse andra till brutna ägg i syfte att uppfylla idén av en oklar framtid (Judt 1949:91)?

2.5 Vad är Frihet?

Kampen och dess uppoffring är fast anknutna till frihet och priset av frihet, men sen finns det olika föreställningar om frihet och vad det innebär. Hos vissa framkom en nationalistisk idé av frihet som hålls kvar i betydelsen av kampen mot den yttre fienden. Hos andra framfördes en mer politisk och liberal föreställning om frihet. Den delade uppfattningen av Eritreas skick och utmaningar utgick från dessa två sidor. Diskussionen kretsade kring det politiska och ekonomiska aspekterna ofta med gemensamma nyckelord såsom frihet, fred, utveckling och hopp men det som förklarade polariseringen hos studiens deltagare var de olika föreställda premisserna, alltså hur de definierade frihet.

Enligt Najaah var bristen av demokrati orsaken till att den eritreanska befolkningen ännu inte har fått sin frihet. Hon beskrev det som ett kommunistiskt system med utrymme endast för att man ska lida och lyssna på den som sitter i makten. Ett system konstruerat av ledaren (Intervju 4). Friheten som innan var en synonym för befrielse från Etiopien har på senare tid skiftat i betydelse för många. Befrielsen från den tidigare koloniala kontexten har enligt vissa inte garanterat en befrielse från auktoritärt förtryck. Adeel återberättade hur Isaias Afewerki redan

---

under kriget hade utövat en lömsk och icke demokratisk politik. En nyckelperson i EPLF, en one-man-show. Han bestämde vad som skulle sägas och inte sägas, vad som skulle göras och inte göras. Att kampen användes maximalt för presidentens egna nytta. Adeel betonade även att när Isaias politiska spel tog honom till den ledande rollen i EPLF ingick en eliminering av sina kamrater som hade kämpat bredvid och även räddat honom. Detta fortsatte även efter att Eritrea blev fritt år 1991 och Isaias fortsatte fångsla sina kamrater och opponenter. "Han försökte bli av med dem genom alla möjliga sätt och konspirationer" (Intervju 2).

För andra informanter är regimen en central aktör i att försöka *bekämpa* och inte orsaka de svårigheter som landet möter än idag. Enligt Milan var inte regimen en opponent för frihet utan en del av den. Eritreas frihet innebär en eritreansk nation. Inom denna nation räknas den sittande regimen som dessutom kämpade för den. Istället är ekonomiska svårigheter det huvudsakliga hindret för att Eritrea ska nå dess ultimata frihet. Ett hinder inte orsakat av regimen utav av den förödande historien som Eritrea har fått överkomma (Intervju 1). Dafna förklarade på vårt möte hur de ekonomiska förhållanden som befolkningen lever inom har sin härkomst från kriget. Hon förklarade att krig är något som har sina stora konsekvenser som leder till att man lever på små marginaler. Att krig inte är något som man önskar sig, att det är det värsta som kan hända mänskligheten (Intervju 3). Enligt Dafnas uppfattning om Eritrea uppstår en objektiv skuld med subjektiva offer (Arendt 1951:276). Kriget blir den enda orsaken för allt besvär och med det uteslutes möjliga svårigheter som kommer inifrån landet. Detta menade hon visas på hur folket förhåller sig till de ekonomiska omständigheterna genom att de hjälper varandra och lever i en stark samhörighet (Intervju 3). Liksom Dafna hänvisade Najaah till kriget som orsaken till de ekonomiska svårigheterna men till skillnad från Dafna, Milen och den eritreanska ambassadören exkluderades inte den sittande ledningen från ekvationen. Najaah lyfte fram resonemanget att demokratisk och ekonomisk frihet går hand i hand. Hon nämnde den yngre generationen i Eritrea och den bristande framtidstron som exempel. Najaah syftade på hur hoppet kring framtiden inom landet är knapert och magert samt hur till och med de som små tänker på hur de ska flytta från landet. Hon berättade att även fast man lever sitt liv i Sverige under andra omständigheter är det ingen tillräcklig tröst för sorgen hon känner. Sorgen av att friheten kom, men med en annan börda. Förr levde man i en koloni, då levde man med fienden men nu lever man med sin egna regering. En eritrean som trycker ner andra eritreaner. Hon beskrev det som smärtsamt (Intervju 4).

De olika uppfattningarna av fred och frihet infiltrerar även debatten kring mänskliga rättigheter vars premisser inte är nödvändigtvis givna i den eritreanska diasporan. Som tidigare nämnt har det riktats en hel del kritik gentemot regeringen i Eritrea i förhållande till de mänskliga rättigheterna. I mitt samtal med den eritreanska ambassadören svarade han på detta med en definitionsfråga, "Vad är mänskliga rättigheter så som de beskriver det?" Detta följdes med en redovisning av det perspektiv som grundade hans, liksom Milans, narrativ. Utifrån detta synsätt är Eritrea baserat på mänskliga rättigheter på så sätt att folk kämpade i 30 år för sina mänskliga rättigheter, rätten av att få vara fri, rätten av att få utveckla sitt land, rätten till utbildning och folkhälsa. Detta är mänskliga rättigheter inom Eritreas kontext vilket inte går att jämföra med Sverige då de har två helt olika historier. Det är något relativt, definierat utifrån dess rådande kontext och omständigheter.

"Om man tar ett glas med vatten som exempel, det är inget som man tänker på i Sverige. Rent vatten, från kranen är inte något som är lika självklart för hela befolkningen i Eritrea. Det kan krävas en hel del att få tag på vatten som inte är helt smutsigt men inte riktigt rent. Just på grund av detta är vatten väldigt värdefullt i Eritrea och i Sverige tänker man inte på det. Det är eritreaners rättighet att ha tillgång till rent vatten, deras mänskliga rättighet. Termen är därför inte alltid överensstämmande, benämningen må vara samma men de verkliga förhållandena är olika." (Intervju 5)

Ämnet relativiseras och specificeras utifrån de partikulära omständigheterna och dess ursprung.

Den andra sidan av debatten ser mänskliga rättigheter som något normativt. Där finns det tydliga principer och förväntningarna av vad som är rätt och rättvist. Judt betonar hur betydelsen av ett samhälle är inte det som var viktigast utan dess syfte, med det en betoning på principer utifrån nykantianismen och med normer om vad som är fel (Judt 1949:81). Med hänvisning till demokratisk frihet definierat utifrån bl.a. opinionsbildning och yttrandefrihet har kritik lyfts mot den eritreanska presidenten och hans anhängare. Det som lever kvar i synen på frihet är frihet från auktoritärt förtryck men förtryckaren är en annan. Adeel berättade i vårt samtal hur Isaias har varit transparent i hans politik och värdegrund då han refererar till när presidenten uttryckt att dem som inte vill leva i Eritrea så som den är, med hans typ av styrande, får hitta någon annanstans att leva. Detta följs med en reaktion av starka känslor av sorg och besvikelse. Besvikelsen över att vissa av ens landsmän stödjer ett sådant tänkande, över att man gynnas av den demokratiska friheten i Sverige utan att fördöma det förtryck som utövas i Eritrea. Att man stöttar en princip men lever enligt en annan (Intervju 2). Då Ambassadören som betonade på

---

tillgång till vatten som en typ av frihet ser Najaah på detta från en annan infallsvinkel. Regimen gör det svårare för att få tillgång till fundamentala behov såsom vatten för att kontrollera folket och förhindra politisk mobilisering. Med andra ord, en metod för att kväva demokratin.

- Mest är det deras ekonomi. De har köpt lägenhet, de har pengar där. Om de reagerar mot den sittande regeringen kommer de förlora detta. På grund av detta vill de inte säga sanningen så de har inte friheten. Han gör det svårare och svårare vilket gör det lättare att ha kontroll över befolkningen.
- Hur gör han det svårare?
- Därför att du bara tänker på det här problemet. Till exempel i Eritrea delar han inte ut vatten och folk pratar bara om vatten. Det finns ingen elektricitet, folk pratar bara om det. Så att folk inte kan tänka på något annat. Han håller folk begränsade. Att de inte ska tänka på något annat och utveckla sig. Och när du ser hur folk hela tiden hamnar i fängelset vågar du inte. Om du ser dig omkring hur alla hela tiden hamnar i fängelse, hur ska du våga reagera? Man vågar inte. Till sist blir det bara en tejp på munnen. Du ser men du ser inte, du hör men du hör inte. Om man har bra ekonomi kan man ha det lätt att organisera och det vet han. Därför dödade han först på den levande ekonomin hos dem som var rika.

(Intervju 4)

2.7 Självständighet och utveckling

Kampen och idén om kampen lever kvar i ambitionen av att få vara en självständig figur med en stor betoning på ekonomisk och demokratisk utveckling. Vad vill man för nationen Eritrea? Historien lever kvar i nuet med en fortsatt kamp mot förtryck och exploatering. Dafna betonade betydelsen för ekonomisk utveckling och hur sanktionerna inte är endast en svårighet utifrån, utan även den största utmaningen som Eritrea brottas med bortsett från kriget. I mitt möte med henne hade sanktionerna inte lyfts ännu och det var ett bekymmer som försvårade det för landet och dess befolkning, specifikt i hänsyn till att Eritrea är ett sådant ungt land i dess utveckling (Intervju 3). Detta kom även upp på tal i mitt möte med den eritreanska ambassadören som var väldigt upprörd över sanktionen och motiveringen för dess skeende. Han uttryckte starkt att de inte hade funnits legitima anledningar till sanktionerna till att börja med, att anklagelsen av att ha hjälpt al-shabaab¹ visades inte ha några belägg. Sanktionerna som sattes på Eritrea har satt djupa spår och har ansetts varit en huvudorsak till de förödande förhållanden som befolkningen har

---

¹ "en militant islamistisk rörelse främst verksam i Somalia" (ne.se)

---

drabbats av i nio år. Enligt honom ligger ansvaret hos FN och säkerhetsrådet för att kompensera Eritrea för det som har gått förlorat, inte endast ekonomiskt, utan han anser att de även bör be om ursäkt. Det är en rättighet som staten gör sitt anspråk på, en rättighet som är begärd (Intervju 5). Under både mina samtal med ambassadören och Milan uppfattade jag att det finns en misstänksamhet mot utomstående aktörer, med känslan av att Eritrea (och dess ledare) alltid blivit orättvist behandlad. Arendt menar att när det gäller radikal ondska, som tyranni och diktatorer, misär och skamlösa explosioner av individer, kolonialt förtryck eller korrupcion inom demokratiska regeringar, uppstår problemet när man uppnår slutsatsen att ingen 'mindre ondska' är värd att bekämpa (Arendt 1951:271). Precis denna slutats har många eritreaner nått, som bland annat ambassadören och Milan, som menar att länder i väst pekar gärna på Eritrea och allt som är fel med Eritrea utan att titta tillbaka på den arm som bär på fingret. Eritrea målas upp som ett brutalt totalitärt samhälle som erhåller all ondska som finns i världen och de menar att denna demonisering av Eritrea används i syfte så att västländer kan distansera sig själva från deras egna inre ondska (Intervju 1; Intervju 5). Eritrea är enligt detta perspektiv inte färdig med sin kamp för dess självständighet, utan hålls tillbaka och får sina rättigheter osynliggjorda av utomstående aktörer. För Milan och den eritreanska ambassadören kvarstår den yttre fienden och dess ärade kamp.

Det har även gjorts en tydlig distinktion mellan compensation och bistånd. En distinktion som karakteriserar hur regimen och många eritreaner förhåller sig till utomstående aktörer. En fråga om jämlikhet och rättighet. Om vem som är berättigad ägandeskap och att få ta plats att agera och verka utifrån samma möjligheter som ens internationella kompanjoner. När Ambassadören diskuterade kring representationen av Eritrea i den svenska median kände han att man tog landet ut ur dess kontext och omständigheter. Han gjorde det klart att det finns vissa fakta som bör rapporteras vilket är att Eritrea är ett utvecklingsland, att det är ett väldigt ungt land och att det är ett väldigt fattigt land. 'We don't hide from that. If we're poor, we're poor!'. Detta är situationen som Eritrea har hamnat inom och det är detta landet försöker arbeta sig ut från. Sen *erkände* han att det även fanns områden inom Eritrea som är mindre populärt av omvärlden, vilket är att Eritrea avfärdar bistånd. Bistånd anses inte vara en metod för att ta sig ur fattigdomen utan ett sätt att ha en kvar där. Den eritreanska ambassadören uttryckte att ett utvecklingsland inte kan ta sig ut ur sina hårda omständigheter över natt utan att det tar hårt arbete och tid. Det anses vara bättre att nå dit på sina egna termer än att hamna i en beroendeställning (Intervju 5).

Den två-procentiga skatten är även en punkt inom den eritreanska diasporan med två skilda uppfattningarna. Som tidigare nämnts av den eritreanska ambassadören krävs det att alla eritreanska medborgare, inom och utanför landet, att betala två procent skatt. Vissa ser denna skatt som ett symboliskt och ekonomiskt stöd till det förtryck och den korruption som utförs av den eritreanska presidenten. Andra ser det som ett sätt att självständigt, successivt och säkert stärka den eritreanska ekonomin och på så sätt arbeta sig ut ur fattigdomen. Vare sig landet är en demokrati eller diktatur är landet fattigt. Skatten blir på så sätt en relevant aspekt i folks levnadssätt inom landet, relation till staten och ett genuint försök till att hjälpa. Ett ansvar av att hjälpa bygga ens nation. Det största hindret är inte regimen utan ekonomin. Det viktigaste blir att förbättra ekonomin, med eller utan regimen (Intervju 1;3;5).

För Adeel är den typ av patriotism och aktivism som han hade under 70, 80 och även 90-talet inte densamma som han har idag. Idag innehar han ett mer regionalt perspektiv och ett engagemang inom frågor om fred på Afrikas horn. Han har, sen 2006, varit aktiv inom organisationen *Nätverket för Fred på Afrikas Horn*. Där är fokuset koncentrerat på gräsrotsnivå för att lösa problematiken i regionen. Adeel uttrycker att det på så vis inte bara handlar om Isaias utan att det är mycket större än så och syftar på att det finns massor med laddade konflikter som kan när som helst explodera. "Det bästa att göra är att bekämpa diktaturen tillsammans, att kämpa för demokrati och mänskliga rättigheter". Han utvecklade denna tanke med att förklara att inom nationer kan det finnas dolda faktorer som kan bidra till konflikter mellan olika nationer. Det åtgärdande arbetet sker genom att i grunden arbeta med fred och att inneha fredskultur i diasporan bland hornafrikaner (Intervju 2). Det regionala perspektivet är något som även används inom den diplomatiska diskursen och ses som en stadig metod för att nå utveckling inom det egna landet. Ambassadören uttryckte att den typ av relation som behövdes med de regionala staterna; Djibouti, Somalia, Etiopien, Kenya, Sudan och Sydsudan är ett samarbete i syfte att gynna folket (Intervju 5). Båda sidorna understryker behovet av en positiv utveckling som förbättrar levnadsvillkoren för den eritreanska befolkningen men det som skiljer Adeels ambition från Ambassadörens är den artikulerade tröskeln. Ambassadören ser den bristande ekonomin som det största hindret för folkets välmående, en prioritering hos staten som jobbar för sitt folk med den usla hand som har givits av utomstående aktörer. Utvecklingen som Adeel syftar på är en demokratisk utveckling då den sittande regimen är den största motsättningen. Här

---

visas en komplexitet kring kampens innebörd. Fred är något som man kan få tag på genom yttre samarbeten vilket motverkar bilden av den yttre fienden och lämnar därmed ett ansvar och förväntan i det egna aktörskapet och nationens agens. Från ambassadörens perspektiv lever den gamla kampen kvar. Historien är på ens sida och framsteg lovas och kommer, med tiden (Judt 1949:82). Etiopiens roll må ha övergått från en yttre fiende till en potentiell samarbetspartner men faktum är att Eritrea fortfarande lever kvar inom förhållanden orsakat av den förutvarande fienden.

Diskussioner har inte endast varit kring vad frihet, självständighet och utveckling innebär, utan också hur man ska ta sig dit. Under varje intervju var tid ett återkommande element. Judt nämner att inom den marxistiska grenen eskatologi, finns det en tro om en väntad frälsning. Att man kommer att återvända till sitt rätta jag, sitt rätta samhälle. Detta vävs även in i den tidigare nämnda föreställningen om en stor uppoffring samt hur uppoffring, enligt Lenin, är väsentligt inom det 'tillfälliga stadiet' (Judt: 1949:82). Utifrån samtalet med Milan, och flera av studiens deltagare, blir tid och väntan något givet, något nödvändigt i idén om Eritreas nationsbygge. Det finns en stark föreställning att med tiden kommer det att bli bättre. En organisk utveckling som sker parallellt med olika aktörers aktiva arbeten. "Destruction is creative, while preservation becomes destructive. The great shall be small, and present truths are doomed to perish as past illusions" (Judt 2012:88). Det som sker inom Eritrea må vara förödande men även upplyftande. Det ingår i en väsentlig process. En utveckling som med historien på sin sida, kommer med tiden ta Eritrea till sin förlovade nation.

3. Slutdiskussion

Med det nya fredsavtalet och sanktionerna som har lyfts är det mycket hopp som har upplevts bland en del av Stockholms eritreaner. Med fokuset framåt har man historien i bakfickan. Man har inte släppt taget om kampen och dess uppoffring. Betydelse bakom dem må skiljas åt men det som alltid står kvar är att dess värde och väsentlighet. Alla dessa ägg måste ha någon mening. Vare sig man är missnöjd över den nuvarande omeletten som har serverats eller inte, delas det ändå en stark tro och övertygelse om att med den stora uppoffringen följs det utlovade landet, ett fritt Eritrea.

Uppdelningen inom den eritreanska patriotismen karaktäriseras idag med dem som är för kontra dem som är emot regimen. Bland de båda sidorna är kampen för Eritrea fortfarande central med gemensamma element såsom frihet, fred, och utveckling men det är dess betydelse som skiljer dem åt. 'Vilka kämpar vi mot? Är det en yttre fiende som kan endast bli besegrad med en stark enhet eller är fienden ledaren som förtär nationen och kan endast besegras inifrån?' Dessa utgångspunkter visas även i hur svårigheter inom landet uppfattas. Är det ekonomiska svårigheter som orsakas av utomstående aktörer och historien eller orsakas ekonomiska och demokratiska svårigheter av samma regim som säger sig bekämpa dem? Även kampen för självständighet är något som uppfattas olika utifrån denna polarisering, liksom idén om kampen för fred och frihet. Den två-procentiga skatten kan ses som ett förbiseende över förtrycket som utförs av regimen om inte ett symboliskt och ekonomiskt stöd till samma regim och dess förtryck. Å andra sidan kan samma skatt ses som en aktiv och konkret åtgärd för att stärka nationens försök att ta sig ut ur fattigdomen.

Vad ses som våld mot folket? Är det fattigdom, inget rent vatten, levnadsstandarden i ett så kallat u-land? Eller är det kränkningar av demokratisk frihet och medborgarrätt? En fråga om vad som ses som likvärdigt och vad ses som rätt. En ständig relativisering utifrån den partikulära kontexten eller en förväntan av uppfyllandet av en universell norm. Men de som visar stöd för regimen behöver inte nödvändigtvis tro på inskränkandet av demokratiska rättigheter.

Uppdelningen inom den eritreanska patriotismen kan ha sitt ursprung i individers förhållningssätt till tid. Vissa tror på ett aktivt motstånd mot regimen och dess förtryck och andra tror på att Eritrea går igenom en 'naturlig' utveckling som slutligen leder nationen till ett tillstånd av demokrati och välmående. Kanske är det just därför som man har stöd till den sittande regimen, då man vet att de svårigheter som sker inom landet har så småningom sitt slut? Men hur lång tid tar det att laga en omelett?

'The National Symbol'

Bilden som är på framsidan av min studie är tagen av den eritreanske fotografen Freminatos Estifanos. Han var tillgiven en tjänst i EPLFs politiska huvudkontor under det långa krigets gång. Han blev därefter anvisad till deras mediaavdelning, den fotografiska grenen mer specifikt. Under den tiden var Estifanos på krigsfronten tillsammans med *the freedom fighters* där han med kameran fångade sin omgivning. Han beskrev det, under en intervju, som ett försök att fånga den verklighet som hans *kompanjoner* levde inom. Livet uttryckt och utövat av deras heroiska handlande and talande ansiktsuttryck. Bilden som jag valde är en bild som jag är väldigt bekant med. Det är en bild som jag har sett uppsatt på många väggar i många hem. Den är idag, bland många av hans andra bilder, en nationell symbol. Ett officiellt emblem av den eritreanska valutan Nakfa. Intervjun, och bilden, är tagen från Shabiat.com. Shabait är en nyhetsmedia av People's Front for Democracy and Justice, PFDJ, tidigare känt som Eritrean People's Liberation Front, EPLF. På deras hemsida benämner dem sig själva som "the Ministry of information" [that are] "serving the truth". (Temesghen)

Referenser:

- American Anthropological Association. 2012. *Principles of Professional Responsibility Anthropological Association*.
<http://ethics.americananthro.org/category/statement/?fbclid=IwAR3Xe4FNUf0zEcAF9-mqRrTqeYJC9Z9fduAzLAY0j43-C87WYtrPUuxrPNk>
- Araia, Tesfalem. 2018 "Remembering Eritrea-Ethiopia border war: Africa's unfinished conflict" in *British Broadcasting Corporation*, 6 maj.
<https://www.bbc.com/news/world-africa-44004212> (Hämtad 2018-11-09).
- Arendt, Hannah. 1951 "The Eggs Speak Up" I Arendt, Hannah & Kohn, Jerome (red). *Essays in Understanding 1930–1954*. 1. uppl. New York: Harcourt, Brace & Co, 270–284.
- Bereketeab, Redie. 2009b *State-Building in Post-Liberation Eritrea; Challenges*,

-
- Achievements and Potentials*. Adonis & Abbey Publishers Ltd; 1 uppl.
- Bereketeab, Redie. 2009a *Eritrea: The Making of a Nation, 1890-1991*. Adonis & Abbey Publishers Ltd.
- Boas, Franz. 2017 [1920]. "The Methods of Ethnology" I Murphy, Liam D. & Erickson, Paul A. (red.). *Readings for a History of Anthropological Theory*, 5. uppl. University of Toronto Press.
- British Broadcasting Corporation. 2018 "Eritrea breakthrough as UN sanctions lifted" I *British Broadcasting Corporation*, Nov. 14, 2018.
<https://www.bbc.com/news/world-africa-46193273> (Hämtad 2018-11-18).
- Cambridge Dictionary. 2019 "Meaning of 'Patriotism' in the English Dictionary" in *Cambridge Advanced Learner's Dictionary & Thesaurus*. Cambridge University Press 2019.
- Eriksen, Thomas Hylland. 2007 *Etnicitet och Nationalism*. Översatt av Häggqvist, Sören. Nya Doxa.
- Geertz, Clifford. 2017 [1972]. "Thick Description: Toward an Interpretive Theory of Culture". i Murphy, Liam D. & Erickson, Paul A. (eds.). *Readings for a History of Anthropological Theory*, 5. uppl. University of Toronto Press, 320-337.
- Hansson, Anders "al-Shabab" I *Nationalencyklopedin*
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/al-shabab> (Hämtad Jan. 16, 2019).
- Hsieh, Hsiu-Fang, and Sarah Shannon. 2005. "Three Approaches to Qualitative Content analysis" i *Qualitative Health Research* 15(9): 1277–1288.
- Ignuza Emmanuel. 2018 "Eritrea has been demonized" I *British Broadcasting Corporation*, Jul. 25, 2018.
<https://www.bbc.com/news/topics/cen5x5199w1t/ethiopia-and-eritrea-peace-agreement> (Hämtad nov. 12, 2018)
- Judt, Tony 2012 "Familial Socialism: Political Marxist" I Judt Tony & Snyder, Timothy *Thinking the Twentieth Century*. New York: Penguin Press, 75-105.
- Koestler, Arthur et.al. 1949. "Arthur Koestler" I *The God that Failed: Six Studies in Communism*. London: Hamish Hamilton, 15–75.
- Olsson, Erik. 2016 "Diaspora - Ett Begrepp i Utveckling". *Delegationen för Migrationsstudier Kunskapsöversikt* 2016:4 Elanders Sverige AB.
- Selassie, Bereket Habte. 2003. *The making of the Eritrean Constitution: the dialect of process and substance*. Lawrenceville NJ: Red Sea Press.

Slocum, Sally. 2107 [1975].” Woman the Gatherer: Male Bias in Anthropology”. I Murphy, Liam D. & Erickson, Paul A. (eds.). *Readings for a History of Anthropological Theor*, 5. uppl. University of Toronto Press, 338-346.

Temesghen, Billion. 2017 “Pictures of 1000 words and 10000 more” I *Shabiat.com: Eritrea – Ministry of Information*. 8 mars.
<http://www.shabait.com/articles/q-a-a/23573-pictures-of-1000-words-and-10000-more->
(Hämtad 2019-01-17).

Intervjuer:

1. Intervju 1

Datum: 28-10-2018

Tid:1.32.48

Plats: en föreningslokal i nordvästra Stockholm

Intervjun var utförd av författaren

Intervjun är förvarad hos författaren

2. Intervju 2

Datum: 05-11-2018

Tid: 0:55:45

Plats: ett fik i centrala Stockholm

Intervjun var utförd av författaren

Intervjun är förvarad hos författaren

3. Intervju 3

Datum:10-11-2018

Tid: 0:45:23

Plats: hemma hos informantens kök

Intervjun var utförd av författaren

Intervjun är förvarad hos författaren

4. Intervju 4

Datum:10-11-2018

Tid: 0:53:12

Plats: hemma hos informantens vardagsrum

Intervjun var utförd av författaren

Intervjun är förvarad hos författaren

5. Intervju 5

Datum: 22-11-2012

Tid: 1:03:15

Plats: Eritreanska Ambassaden i Lidingö.

Intervjun var utförd av författaren

Intervjun är förvarad hos författaren

6. Intervju 6

Datum:

Tid: 1:34:12

Plats: Restaurang i södra Stockholm

Intervjun var utförd av författaren

Intervjun är förvarad hos författaren